

Innhold

Forord	11
Innledning	13
<i>Torill Moen og Sultana Ali Norozi</i>	
DEL I OVERORDNEDE PERSPEKTIVER	21
Kapittel 1	
Et teoretisk perspektiv på barns læring	23
<i>Torill Moen, Sultana Ali Norozi og Anne Lise Sæteren</i>	
Innledning	23
Vygotskijs forståelse av sammenhengen mellom undervisning og læring	26
Aktuelle pedagogiske og spesialpedagogiske temaer i lys av Vygotskijs teori ...	30
Oppsummering	35
Kapittel 2	
Inkludering og tilpasset opplæring: grunnleggende prinsipper for all opplæring	39
<i>Torill Moen og Sultana Ali Norozi</i>	
Innledning	39
Inkludering	42
Tilpasset opplæring	46
Diskusjon	50
Oppsummering	52
Kapittel 3	
Opplæringens forebyggende dimensjon	56
<i>Edvard Befring</i>	
Innledning	56
Etiske verdier og utfordringer	57

Føringer for pedagogisk forebygging	58
Avsluttende vurderinger	65

Kapittel 4

Den pædagogisk-psykologiske tjeneste – imellem det almene og spesialiserte	68
<i>Thomas Szulevicz</i>	

Indledning	68
Et kort historisk blik på PPR's rolle	69
Den ændrede PPR-faglighed	71
Fremtidige udfordringer og muligheder for PPR	72
Opsummering	79

DEL II DEN SPESIALPEDAGOGISKE ROLLEN I EN SKOLE FOR ALLE	83
---	----

Kapittel 5

Specialpædagogen som kompetent professionsudøver?	85
<i>Mads Hermansen</i>	

Indledning: At vedkende sig professionsforpligtelsen	85
Hvordan bliver man en professionel specialpædagog?	86
Hvordan kan vi forstå forholdet mellem teori om og praktisk handling i professionen?	88
Opsummering	94

Kapittel 6

Profesjonsfelleskapets betydning for et helhetlig opplæringstilbud for elever med spesialundervisning (individuell tilrettelagt opplæring) – intensjoner og praksis	96
<i>Halvor Bjørnsrud og Sven Nilsen</i>	

Introduksjon	97
Kort om metodiske tilnærminger	101
Resultater	102
Opsummering og drøfting	106

Kapittel 7

Elevens medvirkning i helhetlig spesialpedagogisk kartlegging	113
--	-----

Hanne Kristin Aas

Innledning	113
Helhetlig kartlegging	116
Elevmedvirkning	120
Avsluttende kommentar	124

Kapittel 8

Dynamisk kartlegging i matematikk	127
--	-----

Ketil Johnsen

Innledning	127
Dynamisk kartlegging	129
Fortellingen om Yngve	134
Drøfting	138
Oppsummering og diskusjon	139

Kapittel 9

Fra special- til diagnosepædagogik?	143
--	-----

Thomas Szulevicz og Svend Brinkmann

Introduktion: Diagnoser i specialpædagogikken	143
Diagnoseforklaringer	146
Det diagnostiserede elevsyn	149
Den diagnoseinformerte pædagogik	150
Problemer knyttet til psykiatiseringen af specialpædagogikken	152
Oppsummering	154

DEL III NOEN PEDAGOGISKE OG SPESIALPEDAGOGISKE ARBEIDSSOMRÅDER

157

Kapittel 10

Well-being for alle elever i skolen	159
--	-----

Anne Torhild Klomstén og Sultana Ali Norozi

Innledning	159
Elevmangfold i skolen	161
Hva er livskvalitet og well-being?	162
Hvordan kan lærere og spesialpedagoger jobbe med well-being i skolen?	165
Avslutning	171

Kapittel 11**Lærer–elev-relasjoner og interaksjoner – ein bærebjelke****i pedagogisk arbeid** 177*Sigrun K. Ertesvåg*

Innleiing 177

Klasserommet som arena for læring og utvikling 179

Implikasjoner for praksis 187

Gode læringsmiljø for alle elevar – ein utopi? 189

Kapittel 12**Minoritetsspråklige elever med behov for særskilte tilpasningar** 193*Sultana Ali Norozi*

Innledning 193

Historien til minoritetsspråklige elever i spesialpedagogikk 194

Overrepresentasjon av minoritetsspråklige elever i spesialundervisning? 196

Minoritetsspråklige elever med behov for særskilte tilpasningar – forskjeller og likheter 197

Betydningsfulle forhold i pedagogisk og spesialpedagogisk praksis 198

Oppsummering og avslutning 203

Kapittel 13**Lærevansker i matematikk – en forklaringsmodell og prinsipper****for forebygging** 207*Per Frostad*

Innledning 207

Kunnskaper i matematikk 209

Strategibruk hos faglig svake elever 212

Teorien om proseptuell tenkning 213

Prinsipper for begynneropplæringen – antallsrepresentasjon og antallsoppfatning 217

Konklusjon 218

Kapittel 14**Les- og skrivevansker: forståelse og praksis** 221*Ragnar Thygesen*

Innledning 221

Et forståelsesperspektiv: kvalitative forskjeller i kognitiv prosesseringssvikt ... 222

Praksis i et helhetlig opplæringsperspektiv 226

Oppsummering 233

Kapittel 15**Utagerende atferd – forståelse og praksis** 235*Terje Ogden*

Innledning 235

Hvordan forstå utagerende atferd i skolen? 237

Forskning på utagerende atferd i skolen 239

Programbasert utviklingsarbeid i skolen 242

Psykososialt arbeid i skolen 243

Lærerbaserte tiltak 244

Avsluttende kommentarer 247

Kapittel 16**Innagerende atferd i skolen** 251*Ingrid Lund*

Innledning 251

Når blir atferden et problem? 252

Definisjon av innagerende atferd 254

Ulike perspektiver for å forstå det innagerende atferdsuttrykket 255

Avsluttende refleksjon 262

Kapittel 17**Autismespekterforstyrrelser: forståelser og konsekvenser for praksis** 265*Celina Lindhardt, Kattrine Lyngvær Fredriksen, Alexander Gamst Page og Sobh Chabboun*

Innledning 265

Teoretiske perspektiver 267

Pedagogiske konsekvenser 270

Oppsummerende diskusjon 275

Kapittel 18**Skolevegtring** 279*Trude Havik*

Innledning 279

Bekymringsfullt skolefravær og skolevegtring 280

Hva skolevegtring kan «skyldes» 281

Elever som viser tegn til skolevegtring 282

Undersøkelse og felles forståelse 282

Elevens stemme 283

Andre relevante forhold utenfor skolen 283

Noen sentrale forhold 284

Drøfting	287
Oppsummering	292
Oppsummering og avsluttende diskusjon	297
<i>Sultana Ali Norozi og Torill Moen</i>	
Hva kan bidra til å hemme en samlet og helhetlig opplæring	298
Hva kan bidra til å fremme en samlet og helhetlig opplæring	300
Forfatteromtaler	305
Stikkord	310